

1929 November 13 Szerda

5690 év Marchesvan 10.

Az Uj Kelet az egyetemes és bányai zsidóság napilapja.

Cikkeink utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.



ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal Strada Baron L. Pop (v. Brassai-u) 10

Telefon 9-77.

Ejjeli telefon (nyomda) 187

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Egész évre... 1150 Lei; Félévre... 600; Negyedévre... 320; Egyhónapra... 110

KÜLFÖLDI ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Egy óra 1 dollár (vagy ennek megfelelő más pénznem)

Egy év: e 10 dollár; Hirdetések tarifa szerint vétetnek fel.

9. november 12

ra is az élet. Annál Nagyváradon, ahol a vezető Crisanat, vasok és kilátásban k miatt a helyzet

tszották a nagy de... megérdemelt győ... A győztes csapatban... zner volt a legjobb... enn volt. A Hungaria... te, ezuttal sem tud... bajnoki mérkőzés is... ott.

Eredményei:

olor 3:1 (1:0); 0:0 (4:0); 2 (0:0).

rvés—Crisana (5:1 2:0); értés 1:0 [0:0].

arta—Dési CFR 3:0; Ernő. Góllövők Bria

MTE 2:0 [0:0]; zsi—Politehnika 4:1

:1 [1:1]; 1 [2:1]; 0 [1:0].

anatul 4:0 [2:0]; ntus—Unirea Tricolor

ele Mihai 4:1 [2:1]; :1 [1:0].

E—SMTE 3:2 [0:1]; 7. Hargita—Unirea (Se

Eredmények:

nováros—Ujpest 2:1; 6:1; Magyar. 25.000 néző.

est 1:1 (0:0); ay 0:0.

Attila 0:0.

:1:1.

ya—Nemzeti 3:0; Hakoah 3:0 (1:0).

0:0.

Bohemians 4:3; 6:2.

Értesítések

ELEGÁNSAN butor... zott szoba előszobá... kiadó. Petőfi-u 3. l.

Szabóseged szabász,

önállóan dolgozó... éves, nőlen, ki a... angol munkát is vég... állást keres. Vidékre... megy. Cim: STRAUSS... Cluj, Str. Opetuluj

Izletes kóser házikoszt

kapható házhöz szállítva is

TEJCSARNOK

Unió-utca 9. sz.

ELADÓ valódi f...

Tacsó, dísz galac... bok, galambház, st... Bövebbet GYUR... bácsinál a Moldov... vendéglőben (C.L.U... Szent György-ter).

az Uj Keletben

ztek !!!

TÉR 14.

55-34

Egyik bukaresti napilap igen tanulságos és a számok szuggesztív erejével ható kiadványt közöl az élet drágulási indexéről. Ugy állanak egymás mellett a mindennapi szükségleti cikkek árai a béke előtti évtől kiindulva egészen 1929 október 30-ig terjedve, mint a legtesztetesebb és ugyanakkor mélyen elszomorító viszonylétsai a mi nagy nyomorúságunknak. A háború megtörte a kielégített szükségletek emelkedésének egyenes vonalát, a technika hatalmas mérvű előretörése, a civilizáció haladása a háború után rúdított viszonyban haladt a szükségletek kielégítésének képességével. Az index szám a legutolsó békeesztendőhöz viszonyítva 55-34 százalékos drágulást, vagyis mindaz, amit példának okáért békeidőben sz'z lejért megvásárolhattunk, az ma 5534 lejbe kerül. De hányan mondhatják el, hogy a békebeli jövedelmük 1929 október 30-án több mint ötvenötöszöröse emelkedett volna.

Hiba volna azonban azt hinni, hogy ez az 55,34 százalék teljesen kifejezi a szükségleti cikkeknek a háború óta tett szédűletes útját. Azonban a termékekben természetesen, amelyek az úgynevezett elsőrendű szükségleteket teszik ki s amelyek közgazdasági doktrína szerint „senki sem nélkülözhet és senki sem halaszthat” a drágulás sokkal nagyobb volt. Vegyünk néhány példát. Az élelmiszeri cikkek drágulási közeparányosa a békeidő árak ötvenötöszöröse mutatja. Száz lej értékű cukor ára ma 2833 lej értékű, a kávé hetvenötöszörös, a bab kilenvenhátszoros, a búzaliszt negyvenötöszörös, a zsemle nyolcvanszoros, a vaj hetvenhátszoros drágulást mutat. De talán ne menjünk olyan messze. 1922 január óta is jelentős dráguláson mentek át az élelmiszeri cikkek árai. A 35 lej értékű bab ma 90 lej 17,50 értékű tej ma 40 lej képvisel, 25 lej értékű tea 66 lej és amennyi burgonyát 1922 januárban 20 lejért meg lehetett vásárolni, ugyanannyiért ma a dupláját kell a polgárnak fizetni. A kenyér 1922 óta több mint 200 százalékosan drágult meg és a 15 lej értékű kenyér 1929 október 30-án már 50 lej kiadást jelent a dolgozó polgárnak.

Sokkal ijesztőbb a drágulási arány a ruházati cikkeknek, amelyekét ugyancsak az abszolút szükségletek közé sorol nemcsak a közgazdasági tudomány, de első sorban az élet is. Itt 71,24 százalékos a drágulási index, amit úgy kell érteni, hogy ha ruházati szükségleteink a béke utolsó esztendejében 100 lejbe kerültek, ugy azokért ma 7124 lej kell fizetnünk. Ha egy rend ruha árú százat veszünk alapul, ugy ugyanezért a ruháért a harmincötöszöröst kellett 1922 januárban és százszorosot 1929 októberében fizetni. Szerényebb drágulást mutat fel a cipő, amely a béke idejének alig ötvenszerese és az 1922-es áraknak mindössze valamivel több, mint a duplája. Nyolcvanszoroson drágult meg ezzel szemben a harisnya és százszorosan a felöltő ár.

Mint láthattuk, átlagban ötvenhátszoros árakat kell az élelmiszerekért és hetvenegyszeres árakat a ruházati cikkekért fizetni. A tényleges drágulást tehát e két szám közeparányosa adná meg, amely 64 százalékot tesz ki. Hogy mit jelent ez a szörnyű szám, arról akkor tudunk talán megfelelő képet alkotni magunknak, ha meggondoljuk, hogy a tisztviselői fizetések a hivatalos statisztika szerint csak a huszonötöszörösét teszik ki a békeidő összegeknek. Szerencse, hogy az olyan nem 100 százalékosan abszolút szükséglettek cikkek, mint például a szappan ára, viszonylagosan mérsékelt drágulást mutat csupán, ugy, hogy végeredményben az

életünk ötvenötöszörös drágulást képvisel a békeidő árakkal szemben. Természetesen ez a szám relatív értékű csupán, amely mindössze az árak hullámzását tünteti fel és valódi jelentőségével akkor tudnánk megfelelően számot vetni, ha melléje állítanók a kereseti lehetőségek megfelelő indexszámát is. Mint láthattuk, a tisztviselői fizetések 27 százalékosan emelkedtek, amiből körülbelül képet alkothatunk magunknak a háború utáni tizedik esztendő életstandardjának mélyen leszállított

vívójáról. A tisztviselő ma pontosan a felét vásárolhatja fizetéséért annak, amit a békeidő boldg esztendeiben kapott és csak természetes, hogy ez az 50 százalékos lemondás, la előszörban a luxusszükségleteket érintette, de ugyanakkor befolyással volt a táplálkozásra, a ruházatra, a lakásviznyokra, a higiéniai berendezkedésre. A kultúrzsükségleteket nem 50, de 80 százalékkal kénytelen a háború utáni tizedik esztendőben redukálni a tisztviselő és ez a redukció annál is fájdalmasabb,

ha meggondoljuk, hogy a civilizáció haladásával a kultúrzsükségletek bekeidőhöz viszonyítva megsokszorozódtak.

Sovány vigasz, hogy körülbelül egy esztendő óta a drágulási indexszám ugyanaz maradt. A stabilizációt nem követte az árak újabb drágulása, mint ahogyan azt egyesek bejósolták, de rem követte a kereseti lehetőségeknek az a rovekedése sem, amely alkalmas lett volna arra, hogy kiegyenlítse a jövedelem és a drágulási index közötti tátorgó aránytalanságokat.

Tíz százalékkal csökkenteni fogják az idei költségvetést

A pénzügyminiszter rendeletére megszorítják a napidijakat. A liberális párt kommunikében jelentette be, hogy revízió alá fogja venni a pénzügyi-törvényeket

București-Bukarest, november 12. (Az Uj Kelet tudósítójától). Virgil Madgearu, a kormány új pénzügyminisztere értekezletre hívta egybe ma délelőtt az egyes minisztériumok költségvetési bizottságainak elnökeit. Madgearu felhívta a megjelentek figyelmét arra, hogy tartsák szemük előtt költségvetésük egyensúlyát. Az 1930. évi költségvetést — mondotta Madgearu — minimálisan tíz százalékkal redukálni kell és az 32—33 milliárd lejnél nagyobb nem lehet. A személyzet létszámának csökkentése az inkadrállással egyidejűleg fog megtörténni. Madgearu felhívta a megjelentek fi-

gyelmét arra, hogy az egyes minisztériumok fölöslegesen megterhelik napidijasok alkalmazásával a költségvetéseket. Kérte, hogy ne alkalmazzanak napidijasokat, a bizottságok ne számítsanak fel külön napidijakat és az autók és egyéb anyagi kiadásoknál is a legkíméletesebb takarékossággal járjanak el. Ezután a nyugdíjazott tisztviselők helyzetével foglalkozott Madgearu és kijelentette, hogy a nyugdíjtörvény módosítása révén a nyugdíjasok a legutolsó fizetésükkel csaknem egyenlő nyugdíjat fognak kapni. Kijelentette végül Madgearu, hogy a hadügyi költségvetést 900 millió lejfel fogják emelni.

București-Bukarest, november 12. A liberális párt végrehajtó bizottsága ma délelőtt ülést tartott Bratianu Vintila elnökletével, aki hosszabb exozóban foglalkozott a helyzettel, támadta a kormányt és kijelentette, hogy a liberális párt műhely hatalomra kerül, revízió alá fogja venni ennek a kormánynak a kinevezéseit és nyugdíjazásait, valamint szerződéseit. A bizottság azután kommunikét fogalmazott meg a tisztviselők ügyében.

Bratianu Vintila kijelentette, hogy audienciát kér a régenstanácstól, amely előtt ismertetni kívánja a helyzetet.

Rettenetes orkán söpörte végig Anglia és Írország partvidékeit

London, november 12. Anglia és Írország déli részeit és a partvidéket tegnap este több óra hosszat megszakítás nélkül tartó hatalmas orkán söpörte végi. A fővárosban is rendkívüli erejű volt a szélvihar, melyet itt óriási felhőszakadás követett. A vihar egész éjjelen át tartott s a szél sebessége helyenkint meghaladta a százharminc kilométert is. Az orkán mindenütt, ahol elvonult, nagy károkat okozott. A hajóforgalmat már az esti órákban mozdhatni teljesen beszüntették s egész éjjelen át egyetlen hajót sem indítottak angol és ir déli kikötőkből. Az or-

kán ereje egyenesen fantasztikus méreteket öltött a Kent grófságban levő Maidstoneban, ahol a meg-megülő szélrohantok egy teljes vasuti szerelvényt kivetettek a sínekből. Az anyagi kár Délkelet-Angliában a legjelentesebb. A croydoni repülőter felé igyekvő repülőgépek leg-többje az orkán kezdetekor kényszerleszállást végzett. Később a többi gépek pilótái is belátták, hogy a hatalmas erejű orkánnal nem dacolhatnak s szintén leereszkedtek még olyan helyeken is, amelyek a legközelebbi repülőterek kilométerekre vannak. Két gép szikratávírója ut-

ján a késő éjjeli órákban segítségnyújtást kért. Egyiküket a susexi erdő kis tisztásán megtalálták. A légügyi minisztérium nagyon aggdók az R 100 léghajóért, amelynek hangárja nincs és szabadon függve a cardingtoni légi kikötő árbocáca, teljes mértékben ki van téve a szélviharnak. Az esti órákban elrendelték, hogy a legénység kettőztesse meg a léghajó tartóköteleit s felváltva kell szolgálatot tartaniok az R 100 mellett, nehogy az orkán ereje a kikötőárbcóról leszakítsa. A reggeli órákban a léghajó erős szerkezete még dacolt az orkánnal.

Berlin külvárosaiban az éjszaka folyamán ütközet folyt a kommunisták és a nemzeti szociálisták között

Csak a rendőrség közbelépése akadályozta meg a nagyarányú vérontást

Berlin, nov. 12. Ma éjjel a birodalmi főváros délkeleti városrészeiben a kommunisták választói gyűlésük után az utcákra tüntetésbe kezdtek s nagyobb csoportjuk találkozott a nemzeti szociálisták szintén választói gyűlésről távozó csoportjaival. A két ellentétes tábor tagjai között rövidesen verekedés, majd utcai közelharc támadt, melynek során mindkét oldalon revolverekkel és késekkel küzdöttek. A rendőrség nagy apparátussal vonult fel az éjjeli harc színhelyére és félórába telt, amíg az utcát megtisztíthatta. A küzdőtérén csak két súlyos sebesült maradt. A harc többi sebesültjeit a harcoló ellenfelek magukkal vitték. A

karhatalomnak mindössze huszonhat letartóztatást sikerült eszközölnie, a zavargás többi, összesen mintegy ezer résztvevőjének sikerült kerekét oldania.

A hajnali órákban Waidmannslust északi kerületben voltak véres összütközések a Stahlhelm és kommunisták, illetve a nemzeti szociálisták és kommunisták között. Itt a rendőrség már készenlétben volt s a lövöldözések hamar véget vetett. Mintegy hatvan őrizetbevétel történt, de később kilenc kivételével a többieket szabadon bocsátották. A karhatalom felkészültsége sikeresen tudta elhárítani a nagyobb vérontást, mert a rendőrfőnök még az este folyamán rendellenessé-

geket észlelt a városrészen s a kerület rendőrségét készenlétbe helyezte. Az esti órákban ugyanis a nemzeti szociálisták tüntető menete széklábakkal és sörös sörökkel felszerelve bejárta az utcákat s összetűzést akart kiprovokálni a szociálistákkal, akiknek gyűlését is megzavarták. A zavargókat végképen nem sikerült a rendbontás abbahagyására bírni s ezért az éjjeli órákban a járőröket megkettőztették s később készenlétet rendeltek el. A zavargások azonban sebesültjét kórházba szállították s azok ellen, akiknek a harcokban való részvételét a rendőrségnek sikerült megállapítania, megindították a büntető eljárást.

A palesztinai angol vizsgálóbizottság helyszíni szemlét tartott az arab pusztítások fölött

tanvallonásokból egyre világosabban derül ki, a főmüti bűnössége. A helyszíni vizsgálat minden helyiségben megállapította az arabok bűnösségét

Jeruzsálem, november 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) November 4-én tartotta az angol parlamenti bizottság a helyszíni szemlét a palesztinai események ügyében. Sanders őrnagy elnökölt az ülésen, akinek előadásából a bizottság a palesztinai hatóságok tevékenységéről és a palesztinai katonai erők pártjáról is megállapította a bizottság. A kapitány szerint Luke alkormányzó augusztus 18-án értesítette őt arról, hogy 23-án zavargások „lehetnek” Jeruzsálemben. A rendelkezésére álló karhatalmi erő mindössze tizenhárom páncélos kocsihoz állított, egy páncélos kocsit a határra küldött, egyet Maanban hagyott, egyet pedig Ramlebe irányította, ahol nagyszámú felgyújtott arab volt összegyűlve. Ezenkívül Ammanból tizenöt katonát rendelt Jeruzsálembé. Hebronba csak szombat este tíz órakor érkezett Jeruzsálembe. A katonák csak éjjel két órakor jutottak el a rendelt helyükre, mert utközben felfegyverzett arabokkal találkoztak, akik Jeruzsálemből Hebronba vonultak. Playfair kapitány ezután rámutatott arra, hogy milyen nehéz feladat volt a lakosság egy kisebb részét az erőteljesen támadó többséggel szemben megvédeni, annál is inkább, mert a támadók úgy egyes zsidókat, mint száz harmincöt elsősorban fekvő zsidó telepetnyit meg akartak roharni.

Hét havi börtön...
Szeretik-e Foley őrnagyot a zsidók.
November 5-én Foley őrnagyot, az szaki kerület rendőrpáncsokát hallgatták ki a bizottság. Az őrnagy, akinek kihallgatása egész délelőttöt vett igénybe, elmondta, hogy Haifában nagy izgalmat váltott ki a hír, amely szerint a zsidók bombát dobtak az Omár meszetre és számos muzulmánt megöltek. Augusztus 24-én — mondja az őrnagy — a zsidók is erőteljes tüzelésbe kezdtek és öt magát is két revolverrel felfegyverzett ifjú zsidó feltartotta. 26-án három teherautó járt körül a városban, amelyről a zsidók az arabokra lövöltek. A zsidók felindultságát a 23-án és a 24-én rendezett arab demonstrációkkal magyarázzák. A következő napon a zsidók bezárták üzleteiket. Sir Merriman a cionista exekutív ügyvédjének kérdésére elmondta Foley őrnagy, ő tudja, hogy a zsidók őt nem szeretik.

Merriman: Az én információim szerint a zsidók őnt ellenségüknek tekintik.
Foley őrnagy: ez nem felel meg a valóságnak, de bizalmatlan hangulat lett körülöttem, mert egyes zsidókat, akik nem akartak az utcáról visszavonulni, megbüntettem. Nem állítottam azt, mintha a zsidók kezdeményezték volna a zavargásokat, csak annyit mondtam, hogy ők beavatkoztak a rendfenntartó intézkedésekbe. A zavargások igazi oka, véleményem szerint az augusztus 24-ére virradólag rendezett arab demonstráció.

Minden kétséget kizáróan az arabok kezdték.
Subhi arab titkosrendőr a következő napra. Augusztus 23-án — szerinte — a főmüti óva intette a tömeget attól, hogy rendbontásra ragadtassák magukat. A továbbiakra az arab titkosrendőr a főmüti higgadságát igyekezett bizonyítani, majd elmondta, hogy az arab vezetők megnyugtató beszédeire a tömegből harcias és lázító felkiáltásokkal válaszoltak. Az egyik líthai arab a zsidók megölését követelte, egy másik azt kiáltotta, hogy ki kell úzni az összes zsidókat, akik el akarják venni az araboktól a meszitet. Kingsley-Heat kapitány a bizottság elnökének kérdésére

elmondta, hogy az minden kétségen felül álló tény, hogy az arabok támadták meg Meah Searim jeruzsálemi városnegyedben a zsidókat. Monroe őrnagy, a jeruzsálemi rendőrség vezetője elmondta, hogy az első zsidó 12 óra 50 perckor a Berclays Bank épülete előtt ölték meg. Az arab exekutív képviselője Stocker igyekezett kimutatni, hogy az első zsidó áldozat eleste előtt már egy arabot megöltek volt. Harrington őrnagy és Monroe őrnagy azonban kijelentették, hogy az arabok voltak a támadók, akik valamennyien

botokkal és drákkal felfegyverkezve vonultak a zsidó városrészekbe.

Helyszíni szemle a rombolások vidékén.
A bizottság munkájában két napi szünetet tartott és ezalatt meglátogatták azokat a városokat és kolóniákat, ahol különös hevességgel dult a harc a zavargások miatt. Meglátogatta a bizottság a Beisan közelében lévő Beth-Alfa kvucát, ahol Harry Snell, aki a munkáspártot képviseli a bizottságban, felhasználta az alkalmat arra, hogy a munkástelepítvény vezetőivel a kolonizáció

kérdéséről hosszabban elbeszélgesen. Beisan közelében kétszáz lovasból álló arab csoport vonult a bizottság elé. Az arabok a cionizmus ellen és a kormány mellett tüntettek. Szafedben az arabok a bizottság ott tartózkodásának ideje alatt demonstrációt rendeztek és táblákat hordtak körül a városban, amelyek el állott: „Le a Balfour-deklarációval!” Sir Merriman térképpel a kezében körülvezette a bizottságot a városban és bemutatta az arab pusztításokat. Az arab ügyvéd felhívta a bizottság figyelmét arra, hogy arab házak is le vannak égve, de kiderült, hogy csak azok az arab házak fogtak tüzet, amelyek a felgyújtott zsidó házak mellett voltak. A szafedi arab vezetők fogadóestét rendeztek a bizottság tiszteletére, amelyre Sir Merriman a cionista exekutív képviselőjét is meghívták, ez azonban a meghívást visszautasította.

Maniu miniszterelnök feleségül veszi Cantacuzino hercegnőt

Popovici Mihai ma tartotta eljegyzését Lugosanu államtitkár hugával

Elkészült végre az új kormánylista

Bucuresti-Bukarest, november 12. Politikai körökből származó bizalmas értesülések szerint, Maniu miniszterelnök a házasság gondolatával foglalkozik. Hír szerint a miniszterelnök özvegy Cantacuzino hercegnőt, Misu Cantacuzino volt igazságügyminiszter özvegyét fogja feleségül venni. A hír természetesen megerősítésre szorul. Itt említjük meg, hogy Popovici Mihály volt pénzügyminiszter ma tartotta meg eljegyzését Lugosanu miniszterelnökségi államtitkár hugával.

Bucuresti-Bukarest, november 12. Szerdán délelőtt megtörténik végül a

kormányzatnak hetek óta beharangozott átszervezése. A közvélemény talán soha sem fogja megtudni, hogy mily hatalmas nehézségekkel volt kénytelen megküzdeni a miniszterelnök az új kormánylista összeállításánál. A legutolsó hírek szerint, a kormány új formációjában mindössze három erdélyi miniszter fog helyet foglalni: Maniu, Vaida és Voicu Nitescu, aki a közlekedésügyi tárca vezetését veszi át. Két erdélyi alminiszter lesz: dr. Iuliu Moldovan (munkaügy) és dr. Valeriu Moldovan, aki Dobrescu Aurel helyét foglalja el a földművelésügyi minisztériumban. Bel-

ügyi alminiszter Crihan beszarabiai képviselő lesz. Bizonytalan még az iparügyi tárca betöltése, viszont bizonyos az, hogy Pop-Csciso István marad továbbra is a Kamara elnöke. Erdélyi tartományi igazgatója dr. Vlad Aurel lesz. Az erdélyi frakció elégedetlen a tárcák elosztásával, amely az új kormányformációban a taranistáknak nagyobb részt biztosít. A parasztpárti frakció viszont azzal érvel, hogy D. R. Ioanitu és Mironescu nem számíthatók a parasztpárt tagjai közé, mert ők a régi nemzeti párt vezetői voltak.

Harminc millió ember áll a világon fegyverben

Londonban, Washingtonban, Brüsszelben és Jeruzsálemben is nagy külsőségek között ünnepelték meg a fegyverszünet tizenegyedik évfordulóját

Hoover beszédében a háborús veszélyt emlegette, mely a világot most is fenyegeti

London, nov. 12. A fegyverszünet évfordulóján megtartott ünnepségeken a királyt a walesi herceg képviselte. Dél-élel 11 órakor a birodalom egész területén szarazon, vízen és föld alatt 2 percre mindennemű forgalom megállt, a köz igazgatási hatóságok és a bírósági tisztviselők ezidőben hivatalaikban felállással adtak tiszteletet a háboruban elesett hősök emlékének. Az ítélethirdetéseket is megszakították.

Brüsszelben az Ismeretlen katona sírjánál tartott ünnepségen megjelent az uralkodópár, a királyi család valamennyi

tagja és az egész kormány. Belgrádban hosszú sorokban zárandokoltak az Avala hegyén levő Ismeretlen katonasírhoz, ahol szintén ünnepség folyt le. Albert belga király a szerb katonai hősiessége iránti hódolata jeléül a belgrádi-belga követ útján koszorút helyeztetett az Ismeretlen szerb katona sírjára. Washington, nov. 12. Hoover elnök a fegyverszünet évfordulóján beszédet mondott, amelyben hangoztatta, hogy a világ összes népei békét akarnak, de a mai béke egyelőre még csak fegyvereken nyugvó, nem igazi béke. A tartalékokat

is beleszámítva a világon 30 millió ember áll fegyverben és ma még fennáll annak a veszélye, hogy az ellentétek háborúban robbanhatnak ki. A nemzetközi viszályok háborun kívüli elintézésére szolgáló intézmények és módok ma még tökéletlenek. Arra kell törekedni, hogy ezeket kiépítsék és tökéletesítsék, mert csak ez vezethet el az igazi békéhez. London, nov. 12. Jeruzsálemben az angol haderő megünneplelte a fegyverszünet 11-ik évfordulóját. A katonai ünnepségeken a palesztinai lakosság minden rétege képviseltette magát.

Bukarestben letartóztattak két alezredest, akiket in flagranti megvesztegetésen értek

Hetvenezer lej ajándékot fogadtak el egy rádiófelszerelési cégtől egy szállítás kieszközlésére

Bucuresti-Bukarest, nov. 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A fővárosban és az egész országban kinos feltűnést keltett az a hír, hogy szombat éjjel Bukarestben letartóztattak két alezredest, akiket in flagranti megvesztegetésen érték rajta. A bukaresti lapok jelentése szerint Popescu és Furtuna alezredek néhány hétet elzölt az a megbízást kapták, hogy a hadsereg számára nagyobb mennyiségű rádió felszerelési anyagot szerezzenek be. A két magasrangú katonatiszt közölte ezt a bukaresti nagy rádió cégekkel, amelyek felszolgáltatták, hogy tegyék meg ajánlataikat.

Hogy milyen cégekkel léptek érintkezésbe, azt a katonai nyomozó hatóságok nem közölték eddig a nyilvánossággal. Tény az, hogy a tisztok és a cégek kö-

zötti tárgyalások ismeretlen okból nem vezettek eredményre. A két alezredek az összes ajánlatokat visszautasították. A történet láttán egy nagy bukaresti rádió cég elhatározta, hogy a szabályos ajánlattevés helyett más uton próbálja megközelíteni a két katonatisztet. A cég felkért egy hölgyet arra, hogy lépjen érintkezésbe a két katonatiszttel egy esetleges „modus vivendi” megtalálása érdekében. Megindultak a tárgyalások a hölgy közvetítésével, amelyek végül is eredményre vezettek.

Hogy ezután mi történt, azt ma még pontosan nem lehet tudni. A „Dimineata” szerint valószínű, hogy a kereskedő időközben meggondolta a dolgot és tulságosan magasnak találta az aján-dék képen felajánlott összeget, amely-

nek levonása után alig maradt volna haszna az üzlet megkötéséből. Elég az hozzá, hogy a cég utasítására, a közvetítő hölgy feljelentette a katonai ügyészségen megvesztegetés miatt a két alezredest. A feljelentés alapján két katonai ügyész kísérte el a közvetítő hölgyet az alezredek lakására, ahol az előzetes megállapodás értelmében meg kellett történnie a baksis átadásának. A katonai ügyészek lejegyezték az átadandó bankjegyek számát. Az alezredek lakása elé érve, a közvetítő hölgy előrement, átadta a két alezredeknek a pénzt, majd jelt adott, mire behatolt a szobába a két kintvárakozó katonai ügyész, akiknek megjelenése az alezredeknek annyira meglepte, hogy még csak egy elhárító mozdulatot sem tettek.

az atrocitások értelm...
lupényi sortűzhöz...
ennek alapján elren...
lupényi csendőrrmes...
való elmozdítását. Az...
gyta el eddigi állomá...
hét mulva tért vissza...
utórai elszállításáról in...
kasság körében a min...
mán gyűlött Zsiga János...
ese kinos feltűnést vál...
úrnap volt, a munkássá...
ve tárgyalta az esetet...
eltűnt a bányaváros fő...
rmester ismert alakja...
enkirázdába tért be. A...
akhamar nagy csődület...
ek a demagógok is és...
siga János őrmester...
gondolhatott volna...
behatolt a cukráz...
kősbotokkal addig...
főbe, míg eszmélet...
erült el a földön.
alás alkalmával kihall...
Vlad Aurél kultuszmi...
a tényekhez nem tu...
ellenben elmondotta azt...
esülési voltak a mun...
készülő elkeseredéséről...
sság nagyszámára igen...
tai voltak Zsiga János...
ével kapcsolatban és...
a gyűlölet azok iránt...
kül megkínózták őket...
lommal ilyen formában...
nő értelemben beszélt...
t hunyadmegyei pre...
k viszont kifejtették...
padjára ültetett hét...
vert behoznyítást az...
voina el az őrmester el...
Hét havi börtön...
viteli tárgyalás alk...
épviseletében felszólt...
kolozsvári ügyvéd, aki...
gy...
ember 23-ikán le...
dens tulajdonképen...
el előjátéka volt az...
ényi véres esemé...
eknek.
bbiért sem lehetett...
sségre vonni, ép oly...
dítottak padjára ültetni...
elyszínén fogtak ugyan...
kalmával, akikről azon...
egyáltalán, hogy aktív...
e az incidensnek.
ánéshozás után hely...
ku ítéletet.
élmillió dollárt...
merikai nagyvállalat...
ztviselője
2. Egyik ipari nagy...
zítő nagybank tíz...
ikkasztásért megind...
a hűtlen tisztviselőket...
ztviselők a pénzinté...
ollárt sikasztottak s...
lóan börtöztek. Bűnt...
idején derült ki, ami...
tőzsdézó konzorciuma...
leplezni több mint két...
év veszteségeit. A...
ztás nem ingatja meg...
lapok hosszú cikke...
a példátlan esettel s...
az amerikai bankok...
nyarányu sikasztás

gyomra égni,
esen issza a
lnási
vógyvizet
fűszerüzletben.
tek !!!
ÉR 14.

Jakab Edit drámai vallomást tett a merényletről a mai főfárgyaláson

Holnap kerül sor a perbeszedeke. Izgalmas részletekben bővel edett a vádlott és a tanúk kihallgatása

Cluj-Kolozsvár, november 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári törvényszék előtt lejátszódott egy erkölcsdráma. Idő: ma. Szereplők: egy pornográf író: Györi Endre, az áldozat és Jakab Edit, a vádlott, ölében egy süket-néma és vak gyermekkel. (Vannak, akik azt állítják, hogy a sors különös ironiájaként valahol, valaki összecserélte a szerepeket.) Mi többiek' bírák, ügyészek, ügyvédek, újságírók és hallgatóság csak nézőközönségei voltunk ennek a tragédiának. A nagy színjáték így kezdődött.

Jakab Edit, — kiáltja harsány hangon a teremőr.

A szűk tárgyalóterembe, amelyet megtöltött a monstre-tárgyalások megszokott közönsége, jogászok, akiket a per jogi és szociális érdekessége vonzott a tárgyalásra, elegáns hölgyek, akik a legnagyobb figyelem középpontjában álltak végig ennek a pernek pikantériákkal és kínos fordulatokban bővelkedő részleteit, újságírók ülnek szorosan egymás mellett, amikor belép a terembe a vádlott. Szemüveges, szimpatikus házi lánynak néz az ember az első pillanatban. Karján alig másfél éves csöpség játszadozik. Ennek a tragikus kimenetelű erkölcsdrámának egyetlen igazi szánalomraméltó áldozata. Nyugodtan játszik az édesanyja ölében. A gyermek süket, vak és néma. Atyja borzalmas kört oltott vérebe egyetlen örökségképen.

Jakab Edit nyugodtan adja elő fiatal életének rettenetes tragédiáját.

A végzetes barátság

Kerek tíz esztendővel ezelőtt ismerkedett meg Györi Endrével. Akkor Jakab Edit tizenöt éves volt és Györi Endre tizenhét, felszerelve mindazokkal a rossz tulajdonságokkal, mindazzal az erkölcsi érzéketlenséggel, amellyel tizenöt éves korban a vidéki zsúrfiúk rendelkezni szoktak. Jakab Edit becsületes polgári családnak volt a gyermeke, akinek a szülei semmi áldozattól sem riadtak vissza, hogy leányuk a polgári értelemben vett jövevény minden kívánalmának megfelelően. És Györi Endre, akinek még akkor egy becsületes állása sem volt, belépett Jakab Edit életébe. Mindennapos vendég lett náluk, a szülők mitsem sejtő jóakarata elnézése mellett udvarolt a fiatal, alig tizenöt éves gyermeknek. Ez a szerelem nem volt szexuális és nem volt platonikus, hanem valami patológikus, amelynek mibenlétére Jakab Edit csak zárttárgyaláson adhatta meg a felvilágosítást. A lány teljesen a férfi hatalmába került. Ideges lett, szinte maniakus, sokszor láták, amint reggelenként szinte félmészelenül rohant a Szabentől négy kilométernyi távolságra lévő Jungewaldig, ahol önkívületi állapotban esett össze egy fa törvényben.

A vőlegény megszökött az esküvő előtt

— Le akarok fogyni, — mondotta, — mert Endre így akarja.

Heteken keresztül nem vett magához ételt. Maniakusan kuporgatta a filléreket. — Szeretem a pénzt, — mondotta, — mert Endre csak gazdag lányokat szeret.

Az egész családban csak az édesanyja szeme veszi észre a közelgő tragédiát. Hiába minden. Az orvos azt mondja, hogy itt csak a házasság segíthet. A leány nem akar hallani másról, mint Györi Endréről. Az apa elhelyezi a fiát egy rendez állásba. Györi Endre, mielőtt bevonult volna, megígéri a lány szüleinek, hogy elveszi Editet. De nem most, majd... majd később.

Leszerelés. Az összes iratok már együtt vannak, már csak épen be kell adni őket az anyakönyvi hivatalhoz, a kerzstény Györi fogadkozik, hogy áttér zsidó vallásra s egy nappal a polgári házasság megkötése előtt elszökött Budapestre.

STANIOL
gyári raktár
LEPAGE
Cluj-Kolozsvár
kérjen ajánlatot

Egy szerencsétlen élet.

Jakab Edit néhány percig szünetet tart, azután tovább folytatja:

— Nem bírtam az életet Györi nélkül. Megtudtam címét, utána szoktem Pestre, pár hétig Pesten tartózkodtunk, azután lejöttünk Temesvárra, később Aradra. Györi Endre egy pornográf kiadvánnyal kísérletezett. Én állásba mentem és 7000 lejes fizetésemből el-tartottam őt is. Összeköltöztünk, tíz hónapig éltünk egy fedél alatt, nem akartam odaadni magam. Györi egy színésznővel próbált vigasztalni. Amikor láttam, hogy nem tudom tovább a férfit megtartani, odaadtam magam neki. Eltelt két hónap. Én már anyának éreztem magam. Azután kiderült, hogy Györi beteg. Én nem akartam mást, csak hogy feleségül vegyen, de ő megszökött tőlem.

Akkor irtam neki ezt a levelet:

1929 február 20. Endre! Én anya vagyok. Te becsületszavadat adtad, hogy elveszel feleségül. Eddigi leveleimet válasz nélkül hagytad, ha ezen soraimra sem válaszol és ha nem fogsz nevet adni gyermekeimnek, agyonlőlek, ahol találak, mint egy utolsó kutyát. Edit"

Györi Endre erre a levélre válaszolt, de nem nekem, hanem a testvéremnek. „Undorodom a visszatérő gondolatlától. Nem akarom látni többé. Igyekezzen engem elfelejteni”.

A tragédia.

Kolozsvárra jöttem, hogy találkozjak vele. Napokig kerestem míg rátaláltam a főposta bejáratá előtt. Délután három órára becsületszóra megígérte, hogy eljön a Ferenc József-uti luteránus templom elé és mindent megmagyaráz.

— Endre, pár hónap mulva anya leszek — mondtam neki.

— Igyekezz elfelejteni — válaszolta.

— Endre, te becsületszavadat adtad, hogy elveszel feleségül és nevet adsz gyermekeimnek.

— Az életosztón erősebb a becsületszónál — mondta. Akkor összefutott minden a szemem előtt és rálöttem.

A teremben könyvek jelennek meg a



Kellemes borotválkozás és penge megtakarítás csakis a

NIVEA-CREME

használatát után érhető el. Dörzsölje be arcát — szappannal előtt — alaposan Nivea-krémmel. On csodálkozni fog, hogy azután a kés mily könnyedséggel szalad és minden legcsúszkább fájdalom nélkül és anélkül, hogy a borotva a bőrt izgatná, történjen az eddig oly kellemetlen borotválkozás. Csakis a Nivea-Creme tartalmazza a bőrvédő eucerit és ebben rejlik kitűnő hatása. Minthogy díjtalanul! A Nivea-Creme behatol a bőrébe és nem hagy lényegét maga után. Mindenütt kapható.

Dobozok Let 10.-, 16.-, 34.-, 72.-. Tubusok tiszta ónból Let 30.- és 48.-. Emil Ziegler, Braşov-Brassó, Vasút-uca 43

hallgatóság, az ügyvéd, dr. Giurgiu János szemében s egy pár pillanatig néma csend uralkodik a tárgyalóteremben. Egy süket, néma, vak gyermek gögicsél zokogó édesanyja ölében. Manóliu elnök megkezdi a részletes kihallgatást. Jakab Edit már nem bírja idegekkel és szinte rikácsolva, magáról megfélekedve, sikoltja:

Györi súlyos ítéletet kér.

— Elnök ur! Én mindent meggyöttem, nekem nincs több mondanivalóm. Emlékező tehetségem nem segít. Én tudom, hogy mint nő, nem lett volna szabad fegyvert ragadnom, de vannak helyzetek, amikor egy anyának mindent szabad. Nem bántam meg. Nyomorult kutyáknak akartam példát mutatni.

A tragédiához nem kell új színeket rakni. Talán még csak a távollévő Györi Endre jegyzőkönyvi vallomása kellene a kép teljesség kedvéért egy részletet kiragadni.

— Nem kívánok anyagi kártérítést. Kérem azonban ezen életemet veszélyeztető merénylet miatt Jakab Edit súlyosan elítélni”.

A tanúk ebben a tragédiában csak mellékfigurák voltak. Amint hogy mindig csak mellékfigurák akkor, amikor egy tragédia az emberi lélek legbelsőbb rejtekében zajlik le.

Fischer Pál temesvári kereskedő — Györi Endrének és Jakab Editnek egyformán intim jóbarátja — semmit sem állít, mindent csak igazol. Igaz az, hogy a nő nyolc hónapig keresztesül lakott egy fedél alatt kedvesével, anélkül, hogy egy pillanatig is az övé lett volna. Igaz a betegség, igaz a sok más egyéb, ami nem tűr nyomdafestéket. És mindent igazol az apa, aki kezét tördelve, kérdi az elnököt:

— Hát ezért kellett felneveljem, hát ezek után még büntetni is fogják?”

Dr. Urechea professor, ideggyógyász és szakértő eskü alatt vallja, hogy a nő tetének elkövetésekor beszámítható volt.

A perbeszedeke holnap kerül sor.

Fegyveres rablóbanda támadott meg és fosztott ki egy vonatot Los Angeles közelében

Los Angeles, november 12. Egyik gyors vonat ellen fegyveres rablóbanda Los Angeles közelében merényletet követett el. A sineket talpfákkal eltorlaszolták, úgyhogy a nagy sebességgel közelgő szerelvény kiskilott. A gyorsvonat mozdonyát felborult és az összes kocsiakat maga után rántotta. Szerencsére a személykocsik kiskilással nem borultak fel. A bandák munkába fogott a lövésre kés fegyverekkel és revolverekkel kényszeri-

tették a szerelvény utasait értéktárgyaik és készpénzük átadására. A rablók aztán zsákmányukkal kerekelt oldottak. A merényletet csak két órával később tudathatták a los-angelosi hatóságokkal, de akkorra már a banditák egérutat nyertek. A kiskilott szerelvény mozdonyának vezetőjét holtna emelték ki a felborult mozdony alól. A rablók üldözése a miliciát is igénybe vették.

Bécsben egyetemi tanárok egy dietikus tudóbeteg szanatóriumot állítanak fel

Dr. Gerson só nélküli kosztal való gyógyítása egyre jobban hódít

Bécs, november 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az orvosi kutatás homlokterében most a kőso nélküli koszt problémája áll. Az új kezelési módot dr. Gerson vezette be és az ő nyomdokain Sauerbruch titkos tanácsos, a müncheni orvosegyetem tanára és vele együtt dolgozó dr. Hermannsdorfer. Ők is aknázták ki ezt az eljárást alaposan. A két tudós egybehangzóan vallja, hogy ez a koszt alkalmas a tuberkulózis bizonyos fajtáinak meggyógyítására. Minthogy azonban más oldalról kevésbé kedvező eredmények mutatkoztak a kezelés révén, a bécsi orvosok egy csoportja

Münchenbe és Giessenbe utazott Jesinek klinikájára, hogy itt objektív benyomást szerezzenek az új eljárás hatásairól. A bécsi orvosok tanulmányi utjukon résztvettek A. Durig tanár, dr. A. Eislerberg, dr. W. Neumann, dr. E. Volk, dr. P. Walzel és dr. H. Löwenstein közegészségügyi tanácsos.

A tanulmányuton levő tudósok számára alkalmat adtak, hogy meggyőződjenek a dietikus kezelés előnyeiről. A bizottság azt a benyomást nyerte, hogy a sebészeti és börtüntuberkulózisnál figyelemreméltó sikereket lehetett dietikus uton elérni. De meggyőződtek

arról is, hogy ezt a diétát a legaprólékosabb és a legnagyobb lelkiismeretességgel kell végrehajtani. Nem valószínűtlen, hogy azok a sikertelenségek, amelyeket más orvosok tapasztaltak abból származnak, hogy nem tartották be elég pontosan a Gerson-Sauerbruch-féle diétát.

A tüdőtuberkulózis gyógyítására azonban egyelőre az eredmények nem eléggé meggyőzők. Épen ezért nem szabad annak a véleménynek helyt adni, mintha a konyhasó nélküli diéta a tuberkulózis mindenn fáját márdék nélkül gyógyítaná.

Mindazonáltal a tanulmányi utnak gyakorlati haszna is volt. Számos bécsi orvos elhatározta, hogy Bécs közelében szanatóriumot állít fel, ahol tuberkulotikus betegeknek Gerson Sauerbruch-féle dietikus eljárás szerint fognak kezelni.

Egy prágai nő a gondjaira bízta gyermekeit eladta vagy megölte

Prága, november 12. A rendőrség kezbe vette Novi Róza masszirozónót, ellen az a gyanu merült fel, hogy a gondjaira bízott idegen gyermekek közül többeket a másvilágra küldött. A masszirozónó, aki évekket ezelőtt a pesti esküvőszék egy izben már elítélt amiatt, hogy egy kisgyermeket tizezer cseh koronára gazdag házaspárnak áruba bocsátott, egy prágai hivataloszoja felesége mint a nyomasztó megállapította, hivatásszerűen foglalkozott gyermekgondozással. Különösen bajba jutott leánygyermeküket védelmi előzetesítéssel gondozásba, de ezekben kellett írásban mondanik arról, hogy gyermekeiket valaha is visszaigényelhesse vagy hogy csak láthassák is. A rendőrségnek alapos a gyanuja, hogy az asszony azokat a gyermekeket, akiket nem érte köszíthetett, megölte. Megállapítást nyert már eddig is, hogy egy évtized alatt csaknem száz gyermeket vett gondozásba. Novi Róza, de a gyermekek, illetve csaknem csak igen rövid időt töltöttek bázánál s aztán titokzatos utakon eltűntek. A nyomozó hatóságok megállapították az asszony helyből is kiutaltatott magának gyermekeket s a menhelyi díjakat akkor is felvette, amikor a gyermekek már övek óta nem voltak nála s ezzel az állammot megkárosította. A szövevényes bűnügyben nagy apparátussal folyik a nyomozás.

A kínai kormány megkezdte az idegen hatalmak különleges jogállásának kínai területen való megszüntetését

Páris, nov. 12. Viadivosztkból jelentik, hogy a kínai kormány a Nanking közelében levő angol rezervációkat felvette és a bírói hatalmat december elsőjétől kezdve ezeken a területeken is saját igazságszolgáltatási hatóságai révén öhajjta gyakorolni.

A nankingi kormány e lépése kezdete ama törekvéseknek, hogy az idegen hatalmak különleges jogállását kínai területen megszüntesse.

Zsidó Színház — זידישע טעאטער

★

Stramer S.

zsidó színtársulatának kolozsvári vendégszerplése az Épitőmunkások Székházának nagyterében. V. á. 7.

Előadásra kerül Sch. Steinberg és B. Perlmutter.

Isten nevében

című 3 felvonásos életképe tánc és zene betétekkel. Kezdeté este 9 órakor. Jegy elővétel Columbia cégénél P. Unirii 28.

Salom Schwarcbart naplója

Fordította: Schön Dezső

Megkezdődik a nagy per tárgyalása

Nem tudom miért, de olyan fáradt szomorúság fog el. Ma tulajdonképpen örülnöm kellene, hiszen a mai napon számot adhatok tettemről. S mégis. Jaj, segítség! Fel fog elevenedni itt újra minden, ami Ukrajnában történt. Hiszen ezt akartam, s mégis mintha az volna az óhajom, hogy ne mentenek meg a jelenetek megismétlésétől.

Pont félegykor detektívek jönnek érttem és bevezetnek a tárgyalóterembe. Nem vagyok babonás, de határozottan rossz jelnek tudtam be, hogy Posnanski itt van. Ez a renegát zsidó azzal a speciális küldetéssel jött ide, hogy képviselje Petljura özvegyét. Egyenesen Varsóból jött. Nem várhatunk egyebet egy mesumedtől, csak hogy hátbavágjon akkor, amikor nem készülünk rá. Tisztaban vagyunk természetrajzunkkal már Pfefferkorn óta. De én még mindig hittem, hogy Posnanski nem fog eljönni. Ennyi arcátlanlás csak egy parazitában lakozik.

A tanúk között egy sereg jólismert arc. Itt van Viktor Bach, párisi egyetemi tanár, Jean Lange, volt szocialista képviselő, a mi drága Motzkin Leónk, Shtasberg, Wladimir Tiomkin, Grünberg professzor, Psánowski, az egyetlen lengyel tanu, a dán vöröskereszt volt vezetője, aki Proszkurowban volt egészségügyi küldetéssel a progromok idején.

Alig, hogy beléptem, megnyitják az ülést. Negyven jelölt közül megválasztanak tizenkét zsüri-tagot és a titkár felolvassa a vádiratot.

A vádirat elmondja, hogyan öltem meg Petljurát, mit mondtam a rendőrnök, aki a komiszáriátusra vezetett. A vádirat elmondja azt is, hogy védekezésem módja egyáltalán nem állja meg a kritikát. Megállapításokra hivatkozok, miket nem bírok bizonyítani. Petljurának ténylegesen nem az volt a szerepe az ideiglenes ukrainai kormányban, amit én tulajdonítottam neki. Petljura — a vádirat szerint — távol állott az antiszemitizmustól. Ellenkezőleg, inkább a filozofizmus felé hajlott. Nem sikerült azt sem megállapítani, hogy Petljura progrom-csapatokat szervezett meg. Beszél azután az ukrainai forradalomról, a kozák-mentális-ról, a Petljura-csapatokról és végül a progromokról. A vádirat szellemesen megállapítja, hogy a progromok okát az események antiszemitizmusában kell keresni.

Mialatt a titkár olvassa a vádiratot, körülöttek a hallgatóság tömött sorain. De milyen más tekintetekkel találkozok! Emlékszem, amikor letartóztatásom után a vizsgálóbíróhoz vezettek, csupa szúrós, bántó pillantásokkal fogadtak minden oldalról. De ma minden szempárt szimpátiával minden arc biztat. Erzem a hallgatóság mély felismerését.

Mit csináltam Oroszországban?

El voltam készülve rá, hogy a szociális formalitások jó ideig fogják húzódni. Tévedtem. Kámpinky Petljura ügyvédje, nagyon türelmetlen ember lehet, mert mindjárt az elején a legnehezebb mozzárnyukat vontatta fel. Az elnök kérdése után Kámpinky felém fordult és azt kérte:

— Ön 1917-ben Oroszországba utazott, nem volna érdektelen már itt legelőjén meg tudni ennek az okát? — A gari Oroszországból — mondom — megszöktem, de a forradalmi Oroszországba visszatértem. — 1917-ben az összes politikai foglyok visszatérhettek Oroszországba, megtettem ezt én is; — én forradalmár vagyok és a forradalom az én hazám.

— Azon a hajón — vágja elém Kámpinky — amelyen Ön utazott, propagálta a forradalmat. A hajó-tisztiraportja erről számol be.

— Nem — mondom — ez nem így történt. En mint katonát utaztam Oroszországba. Asszonyok nem utazhattak. A politikai emigránsok asszonyai ellenben ingyen utaztak. A feleségem utlevélből következtette azt hitte, hogy propagandista vagyok.

Világosan kivehettem, hogy ellenfeleim erőnek erejével rám akarják sütni a bolsevista bélyeget. Ezt már a vizsgálóbírónál is tapasztaltam. A másik pont meg az a bizonyos „lopás”, amiért jóval a háboru előtt, Bécsben elvontam itélve. Amikor Kámpinky ezt érintette, Torres kedélyesen megkérde tőle:

— Azt hiszem tudja, kollega ur, hogy egy vádlottnak nem említenek olyan büntetést, mely ezt előzőleg amnesztiát kapott!

Kámpinky magából kikelve ordítja: — Miféle amnesztiáról beszél?

— Ilyen büntetést nem szabad említeni, ezt törvény tiltja, persze, hogy amnesztiát kapok; — vérvélvétel te meg az amnesztiát.

Torres utolsó szavai mély benyomást tettek a hallgatóságra. Főlényben vagyunk az egész fronton.

Egy kis incidens.

Az elmúlt tizennyolc hónap alatt, amióta lakója vagyok a „Sante” börtönnek, megtanultam aludni. Hiszen az egész úgy tünik nekem, mintha csupán egy hosszú álom volna, melyből most az esküdtészek előtt kezdek ébredni. Ma is frissen, kipihenten jöttem a tárgyalóterembe és, amint észre vettem, nyugodtságom a vád oldalán nem nagy örömet kelte.

Már tegnap, alig hogy megkezdtek az első tárgyalást, minden kétséget kizáróan megállapítottam, hogy Kámpinky csupán arra törekszik, hogy engem zavarba hozzon. Ma is, az első tanuvalomások után, felém fordul és kérde:

— Schwarcbart, Ön elég bátorságot érzett magában ahhoz, hogy vallja és vállalja gyilkosságát. Miért nem akarja hát azt is megmondani, hogy akkor lött Petljurát, amikor már a földön feküdt?

— Én nem löttem rá, amikor a földön feküdt, csupán a revolveremet irtettem ki — mondom.

— De ő kérte, hogy könyörtüljön rajta, nemde? — kérde újra.

— Nem — mondom — Petljura nem kiabált, csak hörgött.

Pilsudski mára puccsot készített elő?

A hadsereg segítségével akarja magához ragadni a hatalmat a marsall

Berlin, nov. 12. Több német lap lengyelországi tudósítás alapján azt a hírt közli, hogy Pilsudski marsall szerdára puccsot tervez és a teljhatalmat a hadsereg segítségével újra kezében akarja összpontosítani.

A lapok információi szerint Pilsudski nem kell komolyabb ellenállással számolnia terveinek keresztülvitelénél. A helyzet az, hogy Pilsudskinak csak akarnia kell a hatalom birtokosa: máris kitérnek utjából a parlament nélküli kormányzást a marsallnak.

A terrorgyilkossággal vádolt Péter Lampel író, egyik regényében szerepelteti a vérbíróságot

Az író beismeri, hogy tagja volt a terrorcsapatnak, de tagadja a terhéről gyilkosságot

Berlin, november 12. Németország közvéleménye még mindig Péter Martin Lampel, a híres drámaíró gyilkossági perének hatása alatt áll. Mint ismeretes, még 1920 nyarán Kohlhohe uradalmi birtokon gyilkosságot követtek el egy von Lancken nevű katonatiszt ellen, aki társai előtt megbízhatatlannak bizonyult és ezért elhatározták, hogy le fogják őt lőni. 1920. július hó végén négy bajtarsa autón ment érte azzal, hogy bizalmi állást fog kapni és oda akarják őt autón kísérni. Azóta von Lancken nyoma veszett és az összes rendőri nyomozás eddig eredménytelen maradt.

Néhány évvel ezelőtt a kuhntzi tó egyik nádasában feltalálták egy férfi teljesen öslásként indult holttestét, aki nek személyazonosságát nem lehetett megállapítani. A törvényszéki orvos megállapítása szerint a hulla már évek óta feküdt a mocsárban. A nyomozó

— De tanuk állítják — kiáltja ingerülten, — hogy segítséget kért, s azt kiabálta: elég, elég!

Torres látja, hogy Kámpinky ki akar valamit csikarni és ezért megnyugtatta, hogy nem kiabálhatott, hiszen halála előtt az ember csak anyanyelvén beszél, nem pedig más nyelven. A tanuvalomás hamis. Kámpinky belátja, hogy Torresnek igaza van, és elhallgat. Ez nála ritkaság, mert ő sohasse szokott kifogni az érvekből.

Smith tanuskodik.

Az egész pernek egyik legérdekesebb figurája Smith, az angol tanár, idősebb ember Smith professzor és ezért mindenki érthető kíváncsisággal hallgatja tanuskodását.

— A Saint Michel-bulevárdon mentem keresztül — kezdi vallomását — amikor a sarkon egy autó robogott el hangerővel berregve. Abban a pillanatban négy lövést hallottam egymásután és röviddel rá egy ötödiket. Láttam egy hatalmas embert, amint elvágódik a gyalogjárón és vele szemben áll egy ember munkászubonyban, füstölő revolverrel a kezében. Hozzászaladtam és megragadtam a kezét. Esküszöm, egyedül voltam ott, — mindannyian szét-szaladtak.

A zubbonyos ember a földönfekvőre mutat és sápadtan kibökte:

— Gyilkos!

Én rákiáltottam: te vagy gyilkos. — Csakhogy, mélyen tisztelt Esküdtészek — folytatta a tanár ur — higgyenek nekem; ötven éve foglalkozok fizionómiával, és elhihetik, hogy megkövülten állottam egyhelyen, amikor Schwarcbart arkifejlesztését láttam. Arca egy álmodozó volt, aki megvalósította élete legnagyobb álmát, olyan volt mint egy ember, aki hallucinál, olyan volt mint egy bírósági igazságtevő. És én akkor már nem mondtam neki: „Gyilkos”. Megértettem, hogy becsületes emberrel van dolgom és gyanum mindjárt arra irányult, hogy itt vagy politikai gyilkosság történt vagy egy családi dráma játszódott le.

(Folyt. köv.)

korábbi társulatát megdöntse. Egy ideig tagja volt a thüringiai rendőrségnek is, ahonnan azonban fegyelmi úton kellett távoznia. A nemzeti-szocialista konjunktúra hanyatlása után megint a szélső baloldali körökhöz kerestek összeköttetést és leleplezte egykori nemzeti szocialista barátait. Egyik drámájában leírja a vérbíróságot. Ez a téma nagy szerepet játszik Lampel egyéb munkáiban is. Nemrégiben megjelent „Verratene Jungen” című regénye, amelyben pontosan megírja a Reichswehr terrorcsapatainak munkáját és egyúttal közli az ottani orgyilkosságok lefolyását. A regény főalakja egy őrmester. A szerző nyilván önmagát akarta lerajzolni ebben az alakban. A regényben le van írva, hogyan készítik elő az orgyilkosságot és hogyan hajtják végre. Annyi részletességgel történelmi ez a leírás, hogy lehetetlen összefüggést nem találni a mostani liegnitzi per tárgyalásának anyaga és a regény között.

Mint az Uj Kelet már közölte, Lampel író elismeri, hogy tagja volt egy terrorcsapatnak, azt azonban tagadja, hogy ő is aktív részt vett volna a gyilkosságokban. Nagyon jól tudott Fritz Köhler meggyilkolásáról, azonban ő újjal hozzá nem nyult.

Hoesch párisi német nagykövét Brianddal tárgyalta a második hágai értekezlet összehívása ügyében

Páris, november 12. Tardieu miniszterelnök tegnap hosszabb megbeszélést folytatott a Baden-Badenből visszatért francia delegációval a nemzetközi fizetések Baselben felállítandó bankjának függő kérdéseiről.

Páris, november 12. Hoesch német nagykövét tegnap hosszabb megbeszélést folytatott Briand külügyminiszterrel, akinek meg sürgette a második hágai értekezlet összehívását, nehogy a késedelem hátráltassa a kiürítés befejeztését. 1930 július 30-án megállapított, bekövetkezését. A német nagykövét szerint biztosra lehet számítani a német népszavazás kedvező kimenetelére s így a konferencia összehívásának mi sem áll utójában.

Megszakadtak a nemzetközi jóvátételi bank szervező bizottságának ülésezései

Baden-Baden, nov. 12. A nemzetközi fizetések bankjának szervezőbizottsága ülésezése ma váratlanul megszakadt. A déli előtti ülésen a francia delegáció a tárgyalások ideiglenes szüneteltetését kérte. A delegáció elutazott Párisba, beavatottak szerint azért, hogy a jóvátétellel kapcsolatos hitelezői megbízatás ár ruházására vonatkozó szerződés előkészítése tekintetében a kormánytól utasításokat kérjenek.

Megszakadtak a német-svéd kereskedelmi tárgyalások

Berlin, nov. 12. A német-svéd kereskedelmi szerződés Stockholmban folytatott tárgyalásai megszakadtak. Politikai körökben valószínűnek tartják, hogy a tárgyalásokat néhány héttel múlva Berlinben fogják folytatni.

Két héten belül nem várható az olcsesztóvák kormány megalakulása

Prága, november 12. A koalíció pártjainak vezetői tárgyalásokat folytatnak a helyzetről s mérlelik a kormányalakítás lehetőségeit. A déli lapok szerint az új kormány megalakítása két héten belül nem várható.

Előbb a háboru, most a hadifogság

emlékeit tárja fel az új irodalom. Arnold Zweig: Grischka őrmester, 2 kötet, fűzve 204 lei, vászonba kötve 272 lei. Markovits Radion: Szibériai garnizon, vászonban 160 lei. Dr. Munk: A nagy káder, fűzve 163, vászonban 204 lei. Markovits Radion: Aranyonát, kve 160 lei. Zilahy: Két fogoly, 2 kötet fűzve 408, egészvászonban 564 lei. Ludwig Renn: Háboru fűzve 204 lei, vászonban 300 lei. Paléologue: A cár országa, fűzve a három kötet csak 130 lei. Emil Ludwig: Juli 14 fűzve 160 lei.

Utánvéttel, előfizetve portómentesen küldi **Lepage** Cluj K'vár

szöjje be arcát — szappanos szaiad és minden legesekebb borotva a bőrt izgatná, törőben rejlik kitűnő hatása. Mindezt a bőre és nem hogy lenűnt kapható. **CREME** *Subusok fizia onból Lei 30.- és más. Vasul-ucca 43*

ezt a diétát a legpróbléko gyóbb lelkiismeretességgel ni. Nem valószínűtlen, hnsége, amelyeket más r abból származnak, hogy lég pontosan a Gerson-Sa

kulózis gyógyítására azo dmények nem eléggé meg t nem szabad annak a v adni, mintha a konyhasó berkulózis mindn fáját gyitaná.

a tanulmányi utnak a a is volt, Számos bécsi r y Bécs közelében szanatór ol tuberkulotikus betegek ch-féle diétikus eljárás szer

nő a gondjaira biz eladta vagy megül

ember 12. A rendőrség Róza masszírozónót, a merült fel, hogy a gon gen gyermekek közül hgra küldött. A masszírel ezeltől a pisteki eskü már elítélt amiatt, h et tizezer cseh koroná nak áruba bocsátott, g olga felesége mint a ny itotta, hivatászerűen fo eggondozással. Különös nyanyák gyermekeit v tel gondozásba, de ezek n mondaniok arról, h l-ha is visszaigényelhesé láthassák is. A rendő gyanuja, hogy az aszon eket, akiket nem ért ölte. Megállapítást ny hogy egy évűzdel a ermekek vett gondozás gyermekek, illetve es n rövid időt töltöttek k okzatos utakon eltűntek ságok megállapították a írózó a gyermekek atott magának gyerme lyi díjakat akkor is fé gyermekek már övek ó a s ezzel az államot i szövevényes bűnügybe l folyik a nyomozás.

rmány megkezdte atalmak különleges kínai területen való szüntetését

Vladivosztokból jelen kormány a Nanking angol rezervációkat a hatalmat december else en a területeken is saját eni hatóságai révén óhajj

rmány e lépése kezdte k, hogy az idegen h jogállását kínai terüle

— **דוד טענער**

mer S.

ak kolozsvári vendégsz nkások Székházának nagy Str. Vári 7.

Sch. Steinberg és Perlmuter.

nevében **gnél P. Unirif 28.**

Színház—Művészet

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

Csütörtök este 8 és fél-kor: Diákszerelem 8 adszor, Bérletszűnetben, Sorozatszám 98.

Péntek este 8 és fél-kor: Egy, kettő, három. (Molnár Ferenc legújabb darabja. Először.) Előtte: Nagy cipőben kis fiu. (Ujdonság először. A budapesti színpadon 150 előadást ért meg. Premiére bérlet 13. szám. Sorozatszám: 99.)

Szombat d. u. 6-kor: Régi nyár. Kondor Ipolyával, Tompa Bélával, Ihsz Aladár. Nagyon olcsó mozi-helyarákkal. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lei. Sorozatszám: 100.)

Szombat este 9-kor: Egy, kettő, három. (Ujdonság másodszer.) Nagy cipőben kis fiu. (Ujdonság 2-odszor. Napi bérlet 15. szám A) Sorozatszám: 101.)

Szombat este 11-kor: Gold sz. orvos világhírű szüggerátor telepatikus előadása. Mérsékelt helyarákkal. Sorozatszám: 102.)

Vasárnap d. u. 3-kor: Gold sz. orvos világhírű szüggerátor telepatikus előadása. Mérsékelt helyarákkal. Sorozatszám: 103.)

Vasárnap d. u. 5 és fél-kor: Diákszerelem. (Operette-revü ujdonság 9-edzer. Rendes helyarákkal. Sorozatszám: 104.)

Vasárnap este 9-kor: Diákszerelem. (10-edzer. Bérletszűnetben. Diákszerelem emlékszámbok ingyenes kisorsolásával. (Rendes helyarákkal. Sorozatszám 105.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSOR:

Szerda 3-kor és félhatkor: Nászéjszakai kaland. (Eletkép 7 felvonásban, a főszerepben: Mindszenty-Máriával. II. Hoppá repülünk. Szencziócs vizsgálják 8 felv. III. Pótképek. (Kettős műsor. Helyárak: 30, 20 és 10 lei.

Csütörtök 3-kor és félhatkor: I. Ime az ember. (Hatalmas dráma 8 felvonásban. Josef Schildkraut-tal a főszerepben. II. Agglegény-élet. Vigjáték-ujdonság. Főszereplő: Nagy Kató. III. Pótképek. Kettős műsor. Helyárak: 30, 20 és 10 lei.

Péntek 3-kor és félhatkor: Ime az ember. (Hatalmas dráma 8 felvonásban. Josef Schildkraut-tal a főszerepben. II. Agglegény-élet. Vigjáték-ujdonság. Főszereplő: Nagy Kató. III. Pótképek. Kettős műsor. Helyárak: 30, 20 és 10 lei.

Szombat csak 3 órákor: I. Ime az ember. (Hatalmas dráma 8 felvonásban. Josef Schildkraut-tal a főszerepben. II. Agglegény-élet. Vigjáték-ujdonság. Főszereplő: Nagy Kató. III. Pótképek. Kettős műsor. Helyárak: 30, 20 és 10 lei.

Vasárnap d. e. 11-kor. Matiné 15 és 10 lejese helyarákkal. A Pelikánok királya Patt és Pattachon.)

Stramer szintársulatának kolozsvári műsora. A Stramer szintársulat, amely nemcsak nagy sikerrel vendég szerepelt Kolozsváron, szombaton este, november 16-án ismét megkezdte vendég szereplését az Épitőmunkák Színházában, Str. Vári (v. Patak-utca) 7. Szombat este fél kilenckor, november 16-án: Sch. Steinberg: „Im Nomen von Gott“ (Isten nevében), zenés életkép, 3 felvonásban, ének és táncszámokkal, zenéjét szerette: Perlmutter.

Vasárnap d. u. 4 órákor Gordin: „Idióta“, olcsó helyarákkal.

Vasárnap este félkilenc órákor Lilien: Szelem láncai között, vidám életkép, zenével és táncal.

Csütörtök este félkilenckor: „Der Fremde“ életkép.

Ujkoron félkilenckor: Wolf: „Süsse Chalojmes“ (Édes álmok) háromfelvonásos zenés komédia. Zenéjét szerezte: Olaszetzi.

Szerda este félkilenckor bucsuelőadás: Der Jeschive-Bocher c. énekes bohózat. (Jegyek előrevételben a Columbiánál, Pótkér 28.)

ORSÓ-FILMSZÍNHÁZ MŰSORA:

Szerda Nagy premier! A repülő flotta. A szerelem, ifjuság, szép filmje! Főszerepben: Ramon Navarro és Anita Page. Csütörtök d. u. 3 órákor Kulturfilmek 11-ik sorozata. 1. „Zeppelin“ 20 nap alatt a föld körül. 2. Az élő Párison keresztül. Két órát kitöltő előadás. Olcsó helyarákkal.

Csütörtök A repülő flotta. Péntek d. u. 3 órákor Kulturfilm II. sorozata. Péntek A repülő flotta.

SELECT-MOZGÓ:

Szerda Szálloda őrangyal, szellemes vigjáték, főszerepben: Adolf Menjou és felesége Cathérina Carver.

Csütörtök Keleti menyasszony, gyönyörű kiállítású pompás rendezésű film, érdekes tartalommal, főszerepben Georges Carpentier viághírű boxbajnok. Péntek Keleti menyasszon. Szombat Keleti menyasszon. Vasárnap Keleti menyasszon.

URANIA-MOZGÓ:

Szerda Bécsi táncosnő, egy kis revü görli élete, főszerepben a bájos Anita Dorris. Csütörtök Por és hamu (Zanzibári próféta) a világhírű Lon Chaney legújabb kiváló alkotása. Péntek Por és hamu. Szombat Por és hamu. Vasárnap Por és hamu.

A színházi iroda közleményei

Ma és holnap bérletszűnetben: Diákszerelem. Hat zsufolt ház kirobbanó tettszese avatta az idei évad bombasikerévé a „Diákszerelem“ című ragyogó új operette-revüt. A tizenkét képből álló, káprázatos fényvel kiállított ujdonságnak ma este lesz a hetedik s holnap este a nyolcadik előadása. A mai és holnap előadást bérletszűnetben tartják meg s így az összes páholyok és zsélyeszek is a nem bérli közönség rendelkezésére állanak.

Egy, kettő, három és Nagy cipőben kis fiu. A nagy világvárosok színházi életében is különleges esemény, a mikor Molnár Ferenc egy-egy új darabját mutatják be. Amerika és Európa minden nagy színházának évad-szencziója egy Molnár-premier. Molnár Ferenc legújabb darabja, az Egy, kettő, három, néhány héttel ezelőtt indult el világhírű útjára. Első állomása Budapesten volt a Vigszínházban, második állomása Bécsben s most már Berlinben, Münchenben, Drezdában, Párisban, Londonban, Stockholmában és Newyorkban készülnek lázasan és nagy izgalommal az „Egy, kettő, három“ bemutatására.

Világhódító útjában már pénteken este ide is elérkezik Molnár Ferencnek ez az új darabja. Rendkívüli ambícióval és felfokozott szorgalommal készült rá a színház. Az „Egy, kettő, három“ péntek esti bemutatója bizonyára különleges, nagy élmény lesz. Minthogy a Molnár-darab nem tölt be egy teljes estét, előtte be fogják mutatni Nádas Sándor híres egyfelvonásos ujdonságát, amelyet Budapesten 150-szer adtak s amelynek a címe „Nagy cipőben kis fiu“. A két ragyogó ujdonságot szombaton megismétlik.

Gold, a világhírű szüggerátor és telepatikus fenomen a Magyar színházban. Európai híre van ma már Gold mesternek, aki rendkívüli és csodás tehetségével fölfedezi a legrejtettebb bűnügyek nyitját, aki mutatványival bámulatba ejti mindenütt közönségét. Az egész világ sajtója mint megfoghatatlan rejtélyről ír azokról a mutatványokról, amelyeket Gold produkál. Pár évvel ezelőtt a kolozsvári közönséget is amulata ejtette. Most teljesen új mutatványokkal, új rejtélyek megfejtésével érkezik Kolozsvárra a híres Gold mester s a Magyar Színházban szombaton este 11 órákor és vasárnap délután 3 órákor fogja bemutatni a legújabb csodákat. Gondolat átvitelek, telepatia, állatok hipnotizálása, izgalmas és kacagató jelenetek fognak váltakozni a Gold gazdag műsorán. Ugy a szombat esti, mint a vasárnap délutáni előadást is mérsékelt helyárak mellett tartják meg. Jegyekről tanácsos jóelőre gondoskodni.

Ma utójára: Hoppá repülünk és Nászéjszakai kaland. Igen nagy sikere van a Magyar Színház mostani mozi-műsorának. A „Hoppá repülünk“ről Kolozsvár egész közönsége megállapított, hogy ennél mulatságosabb vigjátékot még sohasem vitettek. S ugyanilyen óriási sikere van a Nászéjszakai kalandnak. Ez a briliáns kettős műsor már csak ma látható és pedig 3 órákor és félhat órákor. Helyárak: 30, 20 és 10 lei.

Holnaptól: Ime az ember és Ketten a székényben. Monumentális filmet vetítenek holnaptól a Magyar Színházban. Ime az ember! Hatalmas 10 felvonásos dráma, a főszerepben Eleonor Boardman és „Ketten a székényben“ kacagató 8 felvonásos vigjáték. Willy Eritsch játssza a főszerepet.

Közgazdaság

Legtöbb kedvezményre jogosító kereskedelmi egyezményt kötött Románia Lengyelországgal

Cluj-Kolozsvár, november 12. Közgazdasági körökben kellemes feltűnést keltett a román-lengyel kereskedelmi egyezmény ratifikálása, melynek egyes pontjaival már néhány nap előtti számunkban is részletesen foglalkoztunk. Mint értesülünk, sikerült elfogadtatni mindkét állam részéről a legtöbb kedvezményre vonatkozó záradék alkalmazását, ami annyit jelent, hogy Lengyelországban a román termékek után ugyanazokat a vámokat kell fizetni, mint a többi országok áruai után. A lengyel államvasut a román-lengyel közvetlen forgalomban a vasúti tarifában husz százalékos kedvezményt biztosít nekünk. Ez vonatkozik elsősorban a friss húsra, gyümölcsre és természetes borokra. Komoly jelentőséget tulajdonítanak továbbá annak, hogy az ásványvizeket nézve külön megállapodást lehetett létesíteni és ezek 25 százalékos kedvezményre részesülnek. Romániának tudvalegyleg számos kintünő ásványvíze van s ezek most igen kedvező feltételek mellett kerülhetnek exportra. Ezzel ezekben az élő állatok szállításánál a lengyel vasutak csak 15 százalék engedményt biztosítanak. A feltétel minden esetben az, hogy a szállított áruak százalékosan román termékeknek kell lenni.

A megállapodásnak nagyon érdekes pontja az, amelyben a lengyel vasut vezérgazgatósága kötelezi magát arra, hogy a romlandó árukat a legnagyobb menetsebeséggel szállítja, ami azt jelenti, hogy ez a sebesség nagyobb lesz, mint amennyit a nemzetközi egyezmények előírnak. Nem érdektelen ezután az a kérdés, hogy vajjon mire kötelezte ezzel szemben magát a román államvasut. Sajnos, erről nem sikerült felvilágosítást kapni.

Az államok kormányai megegyeztek továbbá abban, hogy az importvám befizetése mindegyik cikknél egyforma, vagy a határvámnál, vagy a címzett lakhelyéhez legközelebb eső vámnál történik. Az egyezménynek továbbá egy igen fontos rendelkezése a vám tekintetében, hogy a romlandó árukat a romlás fok szerint vámolják el, még pedig vagy igen nagyfokú kedvezményrel, vagy teljesen vámentesen. Ennek a paragrafusnak egy cikkelye olyan áruk vámolása felől is intézkedik, melyek a szállítás ideje alatt sulyukból veszítenek. Ezeket kizárólag azon suly szerint lehet csak elvámolni, amekkorát a vámolás idején mutattak.

Mindazon árukat, amelyeket a nyilvános szállítovállalatok szállítanak a határtól a belföldi vámhivataltig, vámfelügyelet alatt lévőknek bélyegzik. A használhatatlanná vált árukat az illetékes vámok felügyelete alatt semmisítik meg.

A román-lengyel kereskedelmi egyezmény ezenkívül teljes szabadságot biztosít a tranzitforgalomnak, de természetesen csak azoknál az áruknál, amelyeknél ez a „tranzit“ fel is van tüntetve. A tranzitnál engedély egyáltalában nem szükséges ahhoz, hogy az árut a vámterületről kivigyék.

Jóllehet a román-lengyel kereskedelmi egyezmény nem meríti ki mindazon kedvezési lehetőségeket, amelyeket két állam egymás kereskedelménél ilyen esetekben nyújthat, mindenesetre azonban már ezt a lépést is nagy örömmel kell üdvözölnünk a román kormány részéről és reméljük, hogy ezek után más fontosabb kereskedelmi szerződések megkötésére kerül a sor.

Elárverezik a ki nem váltott vámárúkat. A mai sulyos gazdasági viszonyok között igen gyakori eset, hogy a kereskedők nem tudják kiváltani a vámhivatalknál levő címükre érkezett árut. A vámok magasak, kifizetni lehetőleg egy összegben kell, mert vámszabadraktárakat egyelőre nem létesítettek s így az áru kihitelezése nem történhetik meg. Az áru ilyen körülmények között hetekig, sőt hónapokig fekszik a vámhivatalk raktáraiban s a kereskedőnek bármily nagy szüksége volna rá, nem képes hozzájutni. Volt már eset arra, hogy az idézte elő valamelyik cég bukását, hogy nem tudta kifizetni a vámszöveget s nem tudta kifizetni a vámösszeget s nem tudta a megrendelt áruhoz jutni. A vámhivatalk számára szintén kényelmetlen az, hogy a kereskedők nem váltják ki az árut és a raktárak hosszú hónapokon keresztül el vannak foglalva. De a pénzügyi kormányzat sem veszi jó néven, hogy a vámszöveget nem tudják idejében behajtani. Eppen ezért az adminisztrációk felterjesztésére a pénzügyminisztérium rendeletet között a vámhivatali főnökökkel, amelynek értelmében minden érkezett árut, melyet a megszábot időn túl nem váltottak ki e hónap elsejéig, a napokban a szokásos módon árvereztessék el és a vámszöveget azonnal utalják be az állampénztárba. A kereskedők, akik ezideig nem tudták kiváltani áruikat, most a legsúlyosabb dilemmában kerültek, bár a rendelkezés módot nyujt arra, hogy az árverés előtt bármikor kiváltassák a címükre érkezett árut. Az árveréseket valószínűleg még e hónap végéig bezárólag fogják megtartani.

Tizenkét százaléka akarja leszállítani az alakulandó földhitelintézet a kamatot. Bukarestből jelentik: A kormány gazdasági bizottságának szombati ülésén Regard francia szakértő megállapította, hogy a földhitelintézet megnyitása előtt már nincsen semmi akadály. A külföldi tőkét a francia, angol, amerikai és német bankok fedezik, a román állam hozzájárulása és fedezete pedig bőségesen elegendő. Kormánykörökben ezzel kapcsolatban azt állítják, hogy az intézet már december 15-én hozzákezdhet a szervezkedéshez. Első tendője lesz, hogy a földművesekre nézve olyan sulyos kamatterhet csökkentse. A terv szerint a földhitelintézet tizenkét százalékos kamatot fog számítani.

Uj törvényt hoztak Jugoszláviában a tisztességtelen verseny ellen. Belgrádból jelentik: Jugoszlávia legfelsőbb törvényhozó tanácsa most fejezte be a tisztességtelen versenyről szóló törvényét, amit a tanács elfogadott. Az új törvény felöleli a kényszerregezeséget is. Aki három évnél rövidebb idő alatt csödbe került, vagy aki ellen kényszerregezeségi eljárás indult, továbbá azok az adósok, akik nyolc, vagy tíz hónapos terminusnál nem ajánlanak fel 40, illetőleg 50 százalékot, végül az olyan adósok, akik nem vezetnek rendesen könyveiket, mindezek nem tarthatnak igényt a csödben kívüli kényszerregezeségre.

Áremelkedés a lengyel kőszénben. Varsóból jelentik: A felsősziléziai szénkonvenció értelmében november elsejétől kezdve a darabszén öt százalékkal, vagyis 12 svájci frankkal emelkedett vagononként. Ezuttal házi fűtésre való szénnek az emelkedéséről van szó. Az osztrák szén-nagykereskedők az áremelést már elfogadták, egyelőre azonban nem alkalmazták mindenütt. A szénárak emelkedése arra szolgál, hogy a béreket javítsák. Ujabbán ugyanis döntőbírósi tárgyalások történtek ebben az irányban és az ítélet 4 százalékos fizetésemelésről szólt.

Revízió alá veszik a magyar vámtarifát. Budapestről jelentik: A kereskedelmiügyi miniszter nemrégiben különböző gazdasági köztársasági képviselői elé terjesztett egy, a vámtarifát revízió alá vevő javaslatot. A mezőgazdaság képviselői megbízást kaptak a bizottságtól, hogy jelöljék meg azokat a cikkeket, amelyeknek váma erősen drágítja a mezőgazdasági termékeket. E javaslatok alapján állítanak aztán meg a vámokat. Mindaddig amíg az erre vonatkozó megjegyzések és ajánlatok be nem érkeznek a kereskedelmiügyi minisztériumba, a javaslatot előkészítő bizottság működése szűnetel.

Hirdessen az Uj Keletben

MAI

KEZELÉS

Teadélutánjai. A nagy népszerűségű és ismét megkezdte. A teadélutánok délután 4-től este 6-ig tartanak. Az előadásokat és zenés előadásokat a Károlyi utcai teadélután.

Ma este munkaspárt. A 17-én vasárnap kezdettel mitinget. A Károlyi utcai teadélután. A Károlyi utcai teadélután.

Román arról értesített, hogy december 27-iki konferenciára Konstancában. Decemberben a Konstancából.

Cluj

